

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Jan Tomanec

Název práce: Vývoj a význam postojů Číny a USA ke konceptu odpovědnosti chránit

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Hornát

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce Jana Tomance má ve své podstatě tři roviny – v nejširším rámci zkoumá velmocenské soupeření mezi USA a ČLR, přičemž na tento fenomén nahlíží optikou teorie mocenské tranzice A.F.K Organskiho, kdy stávající hegemon čelí vyzývateli, který chce hegemonické postavení narušit či převzít. Pro konkrétnější mocenské soupeření se práce zaměřuje na jednu z velmi nových, byť zásadní norem, které podtrhují „liberální“ světový řád, a to normu „odpovědnost chránit“ (*responsibility to protect*; R2P). Pozice Číny, jakožto vyzývatele a potenciálního reformátora globálních norem, sleduje autor na případové studii syrského konfliktu, kde řada hlasů volá po aktivaci normy R2P, ale tyto snahy neprochází Radou bezpečnosti OSN. Slovy autora: „Tato práce bude zkoumat postoje Spojených států, a právě protikladného postoje Čínské lidové republiky na půdě Rady bezpečnosti OSN, na pozadí A.F.K Organskiho teorie tzv. mocenské tranzice.“ (str. 3) Aniž by to bylo explicitně v práci řečeno, Jan Tomanec se snaží pochopit důvody, proč k těmto odlišným postojům dochází – zda jde pouze o pragmatickou politiku, či zda je daný stav způsobený tím, že zahraniční politika obou států vychází z odlišných hodnotových základů.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor si zvolil velmi relevantní a aktuální téma, které je vesměs interdisciplinární, neboť kombinuje poznatky z oblasti mezinárodních vztahů a mezinárodního práva – nejen s ohledem na samotný koncept R2P, ale práce se zabývá například kulturně-determinovaným pojetím státní suverenity. Z tohoto důvodu jde o relativně náročně koncipovanou práci, která kombinuje abstraktní/teoretické myšlení s empirickou analýzou a nejedná se tedy o pouhý chronologický výčet událostí, do kterého Bc. práce často spadávají. Práce je vhodně teoreticky ukotvena, avšak řada argumentů by mohla být více rozpracována a dopracována. Z práce není například zcela jasné, jaká je pozice USA k R2P či k použití R2P v Sýrii – autor jakoby předpokládá, že Spojené státy se naplno ztotožňují s R2P, avšak tento předpoklad není vždy zřejmý (a liší se mj. ve vztahu k momentálnímu rozložení politických sil v USA).

S tím souvisí i nejasná výzkumná otázka/hypotéza, která je dle mého názoru až příliš široká (na to, jak specificky se text zaměřuje na vztah RB OSN k syrskému konfliktu). Viz: „S rostoucí ekonomikou a globálním významem se Čínská lidová republika snaží vyrovnat hegemonii Spojených států ve stávajícím mezinárodním systému (snaží se o změnu mezinárodního systému)“ (str. 3).

Dále i první doplňující výzkumná otázka práci příliš roztahuje („Mohou snahy Číny o vyrovnání hegemonie se Spojenými státy způsobit na mezinárodním poli změnu mezinárodního řádu?“), naopak druhá otázka („Jak Čína přistupuje ke konceptu státní suverenity v zahraniční politice?“) je klíčová a ztotožňuji s jejími závěry: „Debata ohledně syrské otázky na půdě rady bezpečnosti ukázala, že čínský pohled na státní suverenitu v její zahraniční politice je velice konzervativní.“ (str. 25).

Práce je strukturována logicky a využívá relevantní literaturu. Oceňuji, že autor zahrnul i texty čínských autorů.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po formální stránce splňuje práce veškeré náležitosti Bc. práce. Poznámkový aparát je jednotný. Z hlediska jazyka se občas objeví neobratné fráze, ale text se čte vesměs plynule.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jedná se o relativně povedenou práci, a to zejména myšlenkou, která za ní stojí. Téma bylo vhodně zvolené a formulované a vesměs se podařilo naplnit navržené cíle. Práce je však poměrně krátká, a i když splňuje minimální limit pro Bc. práci, některé části měly být více rozpracované – např. v kapitole o teorii A.F.K. Organskiho se mohl autor více rozepsat, stejně tak měl být více rozvinut americký pohled na R2P (ve srovnání s prostorem, který je věnován Číně, jsou americké pozice k tématu v práci řešeny spíše marginálně).

V práci se objevují originální myšlenky, obzvláště oceňuji závěrečnou debatu o čínském pojetí intervence, která souvisí s R2P: „Čína v případě intervence redefinuje chápání intervence na tzv. „sesazení režimu“, které podle čínského chápání nelegitimně přichází při aktivaci třetího pilíře Radou bezpečnosti spolu s intervencí neboli, že samotná intervence má za cíl v daném státě sesadit režim.“ (str. 25).

U tvrzení „Nástup prezidenta Si Ťin-pchinga je úzce spjat s bezprecedentní změnou centralizujícími reformami řízení zahraniční politiky, armády, ekonomickými reformami, cenzurou a nevidaně vysokou koncentrací moci prezidenta.“ (str. 2) nelze podle mého názoru říci, že jde o „bezprecedentní“ změny, nýbrž jde v podstatě o návrat do dob Mao Ce-tunga.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Považujete R2P za potřebnou normu mezinárodního práva nebo ji vnímáte jako zbytečný zásah do státní suverenity, který jen zastíňuje mocenské ambice?
2. Co se teoreticky musí stát, aby RB OSN schválila intervenci na základě R2P?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku B či C.

Datum: 8. 6. 2020

Podpis: Jan Hornát v.r.
